

Warszawa, dnia 7 września 2025 r.

Radca prawny Mateusz Bogucki

ul. Ludwiki 4c/14

01-226 Warszawa

radcaprawny@mateuszbogucki.eu

**Minister Kultury i Dziedzictwa
Narodowego**

ul. Krakowskie Przedmieście 15

00-071 Warszawa

PETYCJA

Działając w interesie publicznym, na podstawie art. 2 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach, wnoszę o zmianę przepisów ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (dalej: prawo autorskie) poprzez wprowadzenie do ww. ustawy art. 68 ust. 3 o następującym brzmieniu: „ust. 3. Strony umowy licencyjnej mogą w drodze wyraźnego oświadczenia wyłączyć prawo do wypowiedzenia licencji udzielonej na czas nieoznaczony (licencja wieczysta).”.

UZASADNIENIE

Polski porządek prawny nie przewiduje obecnie możliwości udzielenia licencji wieczystej (licencji niewypowiadalnej). Na mocy art. 68 prawa autorskiego twórca może wypowiedzieć umowę licencyjną na czas nieoznaczony z zachowaniem terminów umownych, a w ich braku na rok naprzód, na koniec roku kalendarzowego. Dodatkowo przepis ten wprowadza regułę, że licencję udzieloną na okres dłuższy niż pięć lat uważa się, po upływie tego terminu, za udzieloną na czas nieoznaczony.

Takie uregulowanie ustawowe stwarza istotne ryzyko zarówno dla sektora publicznego, jak prywatnego, w szczególności w przypadku inwestycji w oprogramowanie, systemy informatyczne, platformy cyfrowe. Powoduje to, że podmioty sektora publicznego obawiają się korzystać z licencji i zamiast tego domagają się przeniesienia autorskich praw majątkowych. Ma to negatywne konsekwencje dla konkurencyjności podmiotów sektora technologicznego, które tracą prawo do ponownego wykorzystania wytworzonych rozwiązań. Ponadto w praktyce rynkowej odnotowuje się próby omijania powyższej regulacji poprzez umowne zrzeczenie się prawa do wypowiedzenia licencji czy też

wprowadzanie kar umownych za dokonanie wypowiedzenia. Konsekwencją tego stanu rzeczy jest wzrost kosztów transakcyjnych, liczby sporów sądowych, a także niepewność co do skuteczności postanowień umowy.

Tym samym obecny stan prawny, który automatycznie przekształca licencję udzieloną na czas dłuższy niż pięć lat w umowę na czas nieoznaczony i zawsze przyznaje prawo jej wypowiedzenia, generuje niepewność prawną po stronie licencjobiorców. Narusza to zasadę zaufania obywateli i podmiotów gospodarczych do państwa oraz zasadę pewności prawa, stanowiącą element art. 2 Konstytucji RP (zasada demokratycznego państwa prawa)

Możliwość zawarcia licencji niewypowiadalnej funkcjonuje z powodzeniem w wielu państwach m.in. Niemczech czy Francji. W USA licencja wieczysta określana jest jako perpetual licenses¹. Licencje tego typu są często stosowane jako standard wzmacniający bezpieczeństwo transakcji.

Zasadność wprowadzenia do polskiego porządku prawnego możliwości zawierania licencji wieczystej (niewypowiadalnej) dostrzegana jest także w doktrynie prawniczej. Jak wskazał Łukasz Syrek-Gerstenkorn w literaturze coraz częściej dostrzega się jednak, że w określonych sytuacjach gospodarczych zawarcie umowy licencyjnej na czas nieoznaczony, bez możliwości jej wypowiedzenia, może być korzystne dla obu jej stron. Przykładowo, wyłączeniem prawa do wypowiedzenia umowy licencyjnej zawartej na czas nieoznaczony zainteresowany może być licencjobiorca, który na jej podstawie nabywa prawo do korzystania z utworu w postaci programu komputerowego – w szczególności, gdy ma on być wykorzystywany w prowadzonej działalności gospodarczej². Zresztą ten sam autor trafnie zauważył, że obecne brzmienie art. 68 prawa autorskiego budzi wątpliwości interpretacyjne, a część doktryny (w tym ww. autor) uważa, że możliwość wprowadzenia licencji niewypowiadalnej już istnieje na gruncie obecnych przepisów.

Natomiast Piotr Kaniewski wprost opowiedział się za zmianami legislacyjnymi: autor niniejszego opracowania postuluje wprowadzenie do Prawa autorskiego nowego przepisu, który pozwalałby stronom w szczególnych okolicznościach, wobec licencji niewyłącznych zawartych na czas nieoznaczony, dla utworów użytkowych i programów komputerowych tworzonych na podstawie wolnych licencji, wyłączyć wypowiedzalność takiej umowy, przynajmniej na pewien okres czasu³.

Należy również zauważyć, że możliwość wypowiedzenia każdej umowy licencyjnej stanowi przejaw nadmiernej ingerencji w zasadę swobody umów (art. 353¹ k.c.), przy jedynie

1 <https://gocardless.com/guides/posts/what-is-a-perpetual-license/>

2 Możliwość skonstruowania bezterminowej i niewypowiadalnej umowy licencyjnej Creative Commons w prawie polskim, Łukasz Syrek-Gerstenkorn, w: Transformacje Prawa Prywatnego, 4/2022, str. 66.

3 Zakres czasowy licencji prawnoautorskiej, Piotr Kaniewski w: Przegląd Prawniczy Uniwersytetu Warszawskiego, nr 2/2015, str. 320-321.

pozornej ochronie twórcy. Jeśli ustawodawca rzeczywiście chce chronić twórcę, to paradoksalnie obecne rozwiązanie działa odwrotnie – w praktyce wymusza przeniesienie praw, czyli najbardziej niekorzystne dla twórcy rozwiązanie. W przypadku, gdy twórca chce świadomie i odpłatnie udzielić licencji wieczystej, państwo nie powinno go sztucznie »chronić« przed własną decyzją, zwłaszcza że może on zgodzić się na rozwiązanie dalej idące, jakim jest definitywne przeniesienie autorskich praw majątkowych. **W istocie więc obecne regulacje, zamiast chronić twórcę, powodują, że będąc stroną słabszą, zmuszony jest on do przeniesienia praw i definitywnego wyzbycia się ich, co stanowi rozwiązanie znacznie mniej korzystne.**

Zaznaczyć trzeba, że wprowadzenie licencji wieczystej nie oznaczałoby obowiązku jej stosowania. Strony mogłyby nadal zawierać licencje terminowe lub licencje na czas nieoznaczony z możliwością wypowiedzenia. Licencja wieczysta stanowiłaby jedynie dodatkową opcję, dostępną, gdy obie strony – świadomie i dobrowolnie – uznają ją za korzystną. Zatem rozwiązanie to nie stanowiłoby ingerencji w wolność twórcy, a jedynie poszerzenie wachlarza dostępnych narzędzi prawnych.

Jednocześnie wskazuję, że alternatywnym rozwiązaniem może być ograniczenie licencji wieczystych jedynie do programów komputerowych. Jednakże z mojej praktyki wynika, że stosowanie licencji wieczystej byłoby korzystne także dla innych twórców, np. dokumentacji (technicznej, projektowej itp.).

Wyrażam zgodę na umieszczenie treści niniejszej petycji, wraz z moimi pełnymi danymi osobowymi, na stronie internetowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.